

BITS OF FREEDOM
VERDEDIGT DIGITALE BURGERRECHTEN

Stichting Bits of Freedom

Postbus 10746
1001 ES Amsterdam

M +31(0)6 5438 6680

E ot.vandaalen@bof.nl

W www.bof.nl

Commissie Veiligheid en Justitie

Bankrekening 55 47 06 512
Bits of Freedom, Amsterdam
KVK-nr. 34 12 12 86

Betreft

Stand van zaken internetfilter

Datum

Amsterdam, 25 november 2010

Geacht lid van de commissie Veiligheid en Justitie,

1. Op 2 december vindt het algemeen overleg van de commissie Veiligheid en Justitie over de aanpak van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik plaats. Daar zal ook het zogenoemde "internetfilter" aan de orde komen. Bits of Freedom maakt graag van de gelegenheid gebruik om uw aandacht te vragen voor de stand van zaken op dit gebied en een beter alternatief voor het internetfilter onder uw aandacht te brengen.
2. Wij concluderen in deze brief: (i) dat essentiële onderdelen van het internetfilter onbekend zijn; (ii) dat het internetfilter afbeeldingen niet verwijdert, maar slechts verbergt en ondertussen censuur in de hand werkt; (iii) en dat er een alternatief is waarmee de verspreiding van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik *wel* kan worden bestreden. Dit alternatief houdt in dat het Meldpunt Kinderporno verzoeken om verwijdering stuurt naar aanbieders van websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik. Wij willen u dan ook suggereren om tijdens het algemeen overleg aan te dringen op stopzetting van het internetfilter. In plaats daarvan moet het geld hiervoor worden geïnvesteerd in extra mankracht bij het Meldpunt Kinderporno, die verzoeken om verwijdering verstuurt naar bedrijven die websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik *hosten*.

De achtergrond van het internetfilter

3. Zoals u waarschijnlijk bekend wordt het internetfilter op aandringen van het Ministerie van Justitie ontwikkeld door een aantal internetproviders (UPC, KPN, Ziggo, Vodafone, T-Mobile), de stichting ECP / EPN en het Meldpunt Kinderporno. Het internetfilter is in theorie bedoeld om de toegang tot een beperkt aantal buitenlandse websites met afbeeldingen van seksueel kindermisbruik te blokkeren voor klanten van Nederlandse providers. De websites blijven echter gewoon online en de blokkades zijn bovendien met een muisklik te omzeilen.

Essentiële onderdelen van het internetfilter zijn onbekend

4. Private partijen implementeren het filter gezamenlijk en geven geen openheid: hierdoor is niet bekend wat voor websites geblokkeerd zouden worden, welke technologie zal worden gebruikt en wat de procedures voor plaatsing en verwijdering van de lijst zijn. Het Ministerie van Justitie kon geen antwoord geven op een WOB-verzoek waarin hiernaar werd gevraagd.¹ En de betrokkenen bij het filter wilden hier slechts antwoord op geven als de afspraken hierover beklonken zijn. Dan is het echter te laat.

Het internetfilter is symboolpolitiek met een averechts effect

5. Een internetfilter kent bovendien belangrijke inhoudelijke bezwaren. Zoals Bits of Freedom en anderen steeds hebben gesteld, roept zo een zwarte lijst een infrastructuur voor internetcensuur in het leven. Daarnaast heeft een systeem dat afbeeldingen van seksueel misbruik achter een blokkade verbergt een averechts effect, doordat de afbeeldingen toegankelijk blijven, maar de prikkel om de afbeeldingen te verwijderen verdwijnt. Uit een recent onderzoek naar een uitgelekte Deense zwarte lijst bleek dat van de 167 onderzochte domeinnamen op de lijst, slechts drie domeinnamen afbeeldingen van seksueel kindermisbruik bevatten.² Twee domeinnamen stonden al op de lijst sinds 2008 en zijn verwijderd binnen een half uur nadat door de onderzoekers een verzoek hiertoe was gedaan. De andere domeinnaam stond op de lijst sinds 2010 en is binnen drie uur verwijderd.

De oplossing: niet verbergen maar verwijderen

6. Bits of Freedom vindt: we moeten afbeeldingen van seksueel kindermisbruik niet verbergen, maar verwijderen. Op die manier wordt de aanbieder van de afbeeldingen geraakt en wordt voorkomen dat de afbeeldingen verder worden verspreid. Slachtoffers kunnen na verwijdering er dus ook veel meer op vertrouwen dat zij later niet geconfronteerd worden met deze beelden – want die zijn verwijderd. De middelen die nu worden geïnvesteerd in een filter met een averechts effect, zouden daarom moeten worden geïnvesteerd in het aanpakken van de websites die deze afbeeldingen verspreiden. Het Meldpunt Kinderporno is de aangewezen organisatie om deze taak op zich te nemen: zij kan op basis van haar expertise verzoeken om verwijdering sturen naar *hosters* van websites die zich in het buitenland bevinden. De ervaring uit het hierboven genoemde onderzoek leert dat deze aanpak effect heeft: verzoeken om verwijdering werden snel ingewilligd. Bovendien begrijpen wij dat in internationaal verband al verkend wordt hoe meldpunten deze rol kunnen gaan vervullen. Hiervoor zal het meldpunt extra mankracht moeten aannemen: de minister zou samen met de providers dit kunnen bekostigen.

Tot slot: het internetfilter moet worden stopgezet en verwijdering moet prioriteit krijgen

7. Wij vragen u dan ook om tijdens het algemeen overleg met de minister van Veiligheid en Justitie op 2 december aan te dringen op een oplossing die effectiever is en tegemoet komt aan de hierboven geschetste bezwaren, door het stopzetten van de ontwikkeling van het internetfilter en in plaats daarvan in te zetten op het verwijderen van afbeeldingen van seksueel kindermisbruik.

Graag ben ik bereid om het bovenstaande toe te lichten als daaraan behoefte bestaat.

Hoogachtend,

Ot van Daalen

1 Zie <https://www.bof.nl/2010/09/22/geen-openheid-over-nederlandse-blokkade-verboden-websites/>.

2 <https://www.bof.nl/2010/09/29/politie-laet-seksueel-kindermisbruik-jaren-op-internet-staan/>.